

Statnetts ref. 21/00556
Fra REN AS Org.nr: 979 986 211

Bergen 25.august 2021

Nye nettleieavtaler Statnett – høringsinnspill fra REN

REN sender høringsinnspill som er utarbeidet sammen med vår juridiske samarbeidspartner Simonsen Vogt Wiig. I grove trekk er dette bra, og det er vanskelig å finne vesentlige forhold å "trekke for". Vi har i vår gjennomgang fokusert på de sider av avtalen som har tradisjonell juridisk betydning i tillegg til noen tekniske innspill..

1. Overordnet

Forslaget til ny nettavtale for transmisjonsnettet er ment å erstatte dagens mindre komplekse avtale.

Etter Statnetts oppfatning er dagens avtale dårlig egnet som styringsverktøy for den omfattende elektrifiseringen bransjen står overfor. Følgende fremheves på side 2 i høringsnotatet:

"Den eksisterende nettavtalen mellom Statnett og kundene mangler vesentlig innhold som er nødvendig i tiden framover. Statnett har derfor gjennomført en prosess for å forbedre nettavtalen slik at den bedre ivaretar framtidens behov."

"En oppdatering av Nettavtalen ansees av Statnett som avgjørende for å sikre rasjonell drift og utvikling av transmisjonsnettet."

REN slutter seg til disse uttalelsene. Den eksisterende nettavtalen er kortfattet, har et teknisk preg, mindre fokus på logisk og systematisk oppbygging, i tillegg til at de mer tradisjonelle (og nødvendige) juridiske reguleringene til dels er mangelfulle. I tillegg er det nok også slik at det har vært nødvendig å tydeliggjøre en del juridiske

formuleringer. Dette gjelder eksempelvis prinsippene knyttet til erstatning i kundegrensesnittet. I stor grad har den nye avtalen ryddet opp i slike mangelfulle reguleringer og uklarheter.

I høringsbrevet på samme side løfter videre Statnett blikket og ser den nye avtalen i et større og mer langsiktig perspektiv:

"For å legge best mulig til rette for elektrifiseringen av samfunnet vil vi synliggjøre ledig kapasitet til markedet, etablere kø-ordninger og fordele kapasiteten på en ikke diskriminerende måte. Vi ønsker å sikre best mulig utnyttelse av eksisterende nett og identifisere behov for tiltak som raskt som mulig. For å evne dette trengs tydelige avtaler og digitale verktøy som bidrar til smidig oppfølging".

REN tolker dette dithen at fremtidens nettutbygging ikke vil forhindres av transmisjonsnettet som en "flaskehals".

Fra et overordnet ståsted er det RENs oppfatning at den nye avtalen er et stort skritt i riktig retning. Selv om det selvsagt vil kunne dukke opp enkelte forhold i høringsrunden som kan føre til endringer i den endelige avtaleteksten, er altså totalinntrykket så langt bra.

I det følgende skal vi gå gjennom enkelte av hovedpunktene i den nye avtalen.

2. Struktur m.m.

Store deler av avtalen gjenkjennbar, i den forstand at den for ikke uvesentlige deler synes å bygge på de samme prinsippene, formuleringene og strukturen som anvendes i andre standardiserte avtaleverk i kundegrensesnittet. Dette er etter vår oppfatning fordelaktig.

3. Definisjoner

Det vil være av klarhetshensyn være en fordel å sette inn detaljerte referanser til aktuelle lover og forskrifter benevnt ved "LOV-XX", "FOR-XX".

4. Innledning – punkt 1

Selv om det ligger i sakens natur kan det være nødvendig av hensyn til utenforliggende instanser, domstoler, myndighetsorgan el., å presisere at avtalen gjelder både rene uttaks-/forbrukskunder, og underliggende nett/nettselskaper i kraft av å være "kunder".

5. Partene – punkt 2

I avsnitt 2 siste setning sies det at nettavtalen skal inngås både med *"eier og bruker av anlegget dersom dette er to ulike juridiske enheter"*.

Selv om det er naturlig å gjøre det på denne måten, er det klart at en god del av bestemmelsene i avtalen bare er aktuell for en av disse aktørene. Det kan derfor være naturlig med enkelte generelle uttalelser fra Statnett knyttet til hvordan dette grensesnittet skal gås opp, gjerne eksemplifisert med bestemmelser i avtalen.

6. Forholdet til Statnetts rolle som systemansvarlig – punkt 2 m.fl.

Det presiseres uttrykkelig i avtalens punkt 2 at avtalen ikke regulerer Statnetts rolle som systemansvarlig eller forholdet mellom underliggende nettselskaper og systemansvarlig. Dette grensesnittet gis og defineres som kjent av et omfattende lov- og forskriftsverk.

I punkt 3 er det videre presisert at avtalen viker for offentligrettslige reguleringer av ethvert slag. Videre er det i samme punkt angitt at:

"Avtaleforholdet regulerer privatrettslige sider ved partenes samarbeid."

Dette er en naturlig regulering, og til dels også en forlengelse av den nevnte avgrensningen mot Statnetts rolle som systemansvarlig.

Imidlertid er det i punkt 7 definert et regelsett for koordinerte driftsstanser. I lys av intensjonen med avtalen kan det virke noe motstridende at i dette punktet *likevel* indirekte refererer til sin egen rolle som systemansvarlig. Selv om dette neppe er en

tilsiktet motstrid kan det være naturlig at Statnett knytter enkelte ytterligere merknader til grensesnittet mellom Statnett som avtalepart og som systemansvarlig.

7. Effektuttak – punkt 5

I avtalens punkt 5 defineres det som stadig synes å bli et viktigere emne; rett til effektutveksling (uttak) opp til en nærmere definert kapasitetsgrense.

I praksis betyr dette at effektuttaket må defineres uttrykkelig i det avtalen inngås. Også i dagens kundegrensesnitt, på alle nettnivåer, er dette i det minste en forutsatt begrensning. Imidlertid ser vi i mange sammenhenger at kapasitetsgrensen ikke alltid er like klart definert.

I noen tilfeller overskrides grensen over tid, uten at det fanges opp, mens vi også ser eksempler på det motsatte; betydelig redusert effektbehov. Selv om det siste ikke isolert sett er et problem i relasjon til forsyningssikkerheten, er det klart at installert effekt som ikke brukes vil kunne være en hindring for etablering av nye kundeforhold. Dette vil naturlig nok også ha en side til anleggsbidragsreglene.

REN oppfatter det derfor som positivt at Statnett i punkt 5 regulerer tydelig hvordan både økt og redusert effekt skal håndteres. Hva gjelder redusert effekt er det lagt inn en mekanisme hvor kunden får anledning til å dokumentere sitt fremtidige effektbehov. I våre øyne kan denne mekanismen være et viktig verktøy for å "fange opp" og omfordele ledig kapasitet.

Dette er en utfordring som har blusset opp de siste årene, som med fordel kan vurderes også i bransjens øvrige standardiserte avtaleverk for kundegrensesnittet. Dette gjelder også RENs egne standarder.

Til kapittel 5.2.1 siste setning:

Her bør det henvises til § 16-10. Anleggsbidrag i regional- og transmisjonsnett.

8. Produksjonsbegrensning og forbruksbegrensning – punkt 6

I siste avsnitt refereres det til tilsvarende avtaler knyttet til produksjons- og forbruksbegrensning i mellom underliggende nettselskap og forbrukskunde. I forarbeidene til denne forskriftsendring forutsatte OED uttrykkelig at Statnett skulle

REN AS

Fantoftvegen 2
5072 Bergen

Postadresse

Postboks 3033 Tveitevannet
5825 Bergen

Kontakt

Telefon: 47 47 99 00
Epost: post@ren.no

Org.nr:

979 986 211

godkjenne også slike avtaler i underliggende. Punkt 6 i nettavtalen synes derimot å forutsette at innholdet i disse avtalen er Statnett uvedkommende. Ettersom dette klart ikke var OEDs intensjon med forskriftsendringen ber vi om en klargjøring av Statnett på dette punktet.

9. Leveringskvalitet – punkt 8

Til 2. avsnitt, 2. setning:

Er kvoter definert i vedlegg 2? Da dette har forrang. Teksten kunne beskrevet både økt kvalitet, samt behov for tildeling av kvoter for nettselskapets del.

10. Koblingsavtaler – punkt 11

I punkt 11 er det inntatt en bestemmelse som gir nettselskapene en plikt til "å inngå koblingsavtale(r) med andre netteiere i/ved tilknytningspunktet". I utgangspunktet er dette et rettslig anliggende mellom det aktuelle nettselskapet og den "andre netteieren".

Det fremstår som uklart om Statnett gjennom uttrykket "ved" legger en plikt til å inngå koblingsavtale også med netteiere som ligger (like) "bak/under" nettselskapet, eller om den kun gjelder mot netteiere som er tilknyttet i det samme tilknytningspunktet. Det er ønskelig med en avklaring på dette punktet.

11. Betalingsvilkår – punkt 16

I underavsnittet benevnt "Avregningsfeil/korreksjonsoppgjør" sies det avslutningsvis i først avsnitt at det "vises til lov om foreldelse av fordringer", mens det i setningen før angis at korrigerende av feil "normal" er skal skje "tre – 3 – år tilbake i tid". Hovedregelen i foreldelsesloven innebærer at foreldelse automatisk inntreffer etter tre år. Vi ber på denne bakgrunn Statnett presisere betydningen av uttrykket "normal" i denne sammenhengen.

12. Mislighold, frakobling og tilknytningsplikten – punkt 17

I avtalens punkt 17 inntatt en forholdsviss standardisert bestemmelse knyttet til mislighold, som tilsynelatende har en todelt intensjon:

REN AS

Fantoftvegen 2
5072 Bergen

Postadresse

Postboks 3033 Tveitevannet
5825 Bergen

Kontakt

Telefon: 47 47 99 00
Epost: post@ren.no

Org.nr:

979 986 211

- Vesentlig mislighold gir for det første Statnett rett til å koble fra nettkunden. Slik vi forstår denne bestemmelsen vil den i første rekke være aktuell i to tilfeller; manglende betaling og sikkerhetsmessige forhold. Frakobling er i denne sammenheng forutsatt å være midlertidig inntil det vesentlige misligholdet er rettet opp.
- For det andre har Statnett rett til å heve avtalen i tilfeller av gjentatt vesentlig mislighold.

Begge disse aksjonsmulighetene har imidlertid en side mot tilknytningsplikten. I den forbindelse er det klart at verken heving eller midlertidig frakopling i seg selv innebærer at tilknytningsplikten etter energiloven faller bort. Dette må avgjøres med utgangspunkt i de relevante reglene i energiloven med forskrifter.

Det innebærer etter vår oppfatning videre at Statnett, med unntak av de tilfellene der tilkoblingen innebærer fare for forsyningssikkerhet el., ikke kan avslutte/pause forsyningen i tilknytningspunktet – selv om det privatrettslig sett foreligger vesentlig mislighold. Denne vurderingen må etter RENs oppfatning i ethvert tilfelle tas med utgangspunkt i unntaksreglene i energiloven, og da først etter søknad.

Selv om denne bestemmelsen har størst praktisk betydning overfor forbrukskunder er det ønskelig med en uttalelse fra Statnett på hvordan man ser seg at retten til å frakoble/heve nettavtalen på den ene siden, og tilknytningsplikten på den andre, skal balanseres.

Ytterligere har erstatningsbestemmelsen i punkt 18 blitt underkastet en høyst nødvendig revisjon. Bestemmelsen i eksisterende avtale var uklar på flere punkter, blant annet i relasjon til ansvarsgrunnlaget. Tidligere var det uklart om partene, ved blant annet manglende levering fra Statnett, kunne bli ansvarlig uten hensyn til skyld (objektivt ansvar), eller om det måtte foreligge uaktsomhet.

13. Erstatning – punkt 18

Dette er i punkt 20 presisert at det må foreligge uaktsomhet for at partene skal kunne kreve erstatning ved brudd på avtalen. Eksisterende avtale kan fremstå som uklar på dette punktet, noe som har ført til en del uklarheter og misforståelser i enkelte

REN AS

Fantoftvegen 2
5072 Bergen

Postadresse

Postboks 3033 Tveitevannet
5825 Bergen

Kontakt

Telefon: 47 47 99 00
Epost: post@ren.no

Org.nr:

979 986 211

kundegrensesnitt. Vår oppfatning er at dette er en viktig presisering som også samsvarer med andre standardavtaler i bransjen, blant annet Energi Norges standard næringsvilkår samt RENs egne vilkår for større nettkunder.

I bestemmelsen er det videre inntatt en regressbestemmelse for det tilfelle at nettselskapene blir erstatningsansvarlig etter forbrukerkjøpsloven. Dersom dette skyldes hendelser i transmisjonsnettet har Statnett, slik vi leser denne bestemmelsen, et regressansvar på objektivt grunnlag.

Det er imidlertid inntatt et krav som i praksis kan vise seg helt u håndterbart, ettersom regresskravet mot Statnett må rettes innen "uten ugrunnet opphold". Dette er et begrep som juridisk sett ofte kan innebære en meget kort frist. I entrepriseretten vil det eksempelvis i noen tilfeller kunne være snakk om noen få dager.

Kravet er utformet på en generisk måte, og det kan fremstå uklart om nettselskapene må varsle Statnett om hendelsen *som sådan*, eller de enkelte erstatningskravene. Det er heller intet unntak fra denne regressfristen for hendelser som Statnett visste eller burde visst om. Formodentlig er Statnett til enhver tid bevisst slike hendelser, uavhengig av om det inngis varsel fra underliggende nett eller ikke.

Etter vår oppfatning er dette i alle tilfeller en svært urimelig bestemmelse, og denne fristdefinisjonen bør definitivt endres, eller aller helst slettes. Erstatningskrav fra forbrukere som en følge av hendelser i nettet vil ofte ta lang tid å kartlegge og vurdere. Denne tidkrevende prosessen i nettselskapenes kundegrensesnitt må gjenspeiles i regressfristen overfor Statnett.

Etter RENs oppfatning må man på dette punktet ta utgangspunkt i den alminnelige foreldelsesfristen på tre år, og slette følgende "*Kunden plikter å varsle Statnett om krav uten ugrunnet opphold*".

14. Overdragelse – punkt 19

Punkt 19 har videre en forholdsvis enkel og standardisert formulering knyttet til overdragelse som må kommenteres kort. I denne bestemmelsen reguleres det helt kort at nettavtalen ikke kan overdras uten samtykke fra Statnett, samt at samtykke kun kan nektes dersom det foreligger saklig grunn. Dette er en vanlig formulering i løpende

avtaleforhold. Men dersom vi ser denne bestemmelsen i lys av de stadige fusjonene i nettbransjen kan den ved første øyekast likevel fremstå som noe utfordrende.

Etter RENs oppfatning må det være helt klart at overdragelse eller andre konsolideringer som følge av fusjoner i nettbransjen som det klare utgangspunktet *ikke* kan nektes. Bestemmelsen synes derfor i utgangspunktet å være rettet mot uttakskunder. Det er på denne bakgrunn ønskelig med en presisering fra Statnett slik at ulike konsolideringer i nettbransjen ikke blir omfattet av denne adgangen til å nekte.

André Indrearne
Prosjektleder